

บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
AIMPHAN PRESS CO., LTD.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย ๓ เล่ม ๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ได้ผ่านการตรวจสอบจากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว

ผู้เรียบเรียง

นางรุ่งนภา	ชาวเรือง	กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย), ศศ.ม. (สาขาการสอนภาษาไทย)
------------	----------	--

ผู้ตรวจ

นางจุไร	วรรศักดิ์โยธิน	กศ.บ. (ภาษาไทย), ค.ม. (การสอนภาษาไทย)
นายพิชัญญ์	พฤทธิพงษ์	กศ.ม. (ภาษาและวรรณคดีไทย)
นางสาวสุพรรณษา	แก้วเพชร	ค.บ. (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ๒, กศ.ม. (ภาษาไทย)

บรรณาธิการ

รศ.สุกัญญา	สุจฉายา	อ.บ.(ภาษาไทย), อ.ม.(ภาษาไทย)
นางสาวสุชาดา	วราหพันธ์	กศ.บ.(สังคมศึกษา), ค.ม.(พื้นฐานการศึกษา)

ปีที่พิมพ์ ๒๕๕๖

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN 978-616-07-1046-1

จัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

- ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายการเงินและบัญชี, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง :
๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐-๒๕๘๕-๕๘๘๙, ๐-๒๕๘๕-๕๙๙๓, ๐-๒๕๖๑-๕๘๘๐-๒ โทรสาร ๐-๒๕๖๑-๕๕๗๓
- ฝ่ายวิชาการ :
๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐-๒๕๕๕-๔๘๑๘-๒๐, ๐-๒๕๕๓-๘๑๖๘-๙ โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๒๙๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ๓ เล่ม ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เรียบเรียงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๖ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ของขวัญจากจันท์เจ้า รักษาไทย...เล่นแบบไทย มรดกของปู่ นกกระดาศ หนังสือของพ่อ และงานวัดโพธิ์ชัย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ๓ เล่ม ๒ เล่มนี้จะอำนวยความสะดวกต่อผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
มกราคม ๒๕๕๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ของขวัญจากจันท์เจ้า

ของขวัญจากจันท์เจ้า

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ รักษาไทย...เล่นแบบไทย

รักษาไทย...เล่นแบบไทย

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ มรดกของปู่

มรดกของปู่

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

๑

๒

๗

๗

๘

๑๑

๑๒

๑๓

๑๖

๑๗

๑๘

๑๙

๒๔

๒๔

๒๕

๒๗

๒๘

๒๙

๓๑

๓๖

๓๗

๓๘

๔๒

๔๒

๔๓

๔๖

๔๗

๔๙

๕๑

๕๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ นกกระดาศ

นกกระดาศ

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ หนังสือของพ่อ

หนังสือของพ่อ

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ งานวัดโพธิ์ชัย

งานวัดโพธิ์ชัย

คำใหม่ในบทเรียน

อ่านคำยาก

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

อภิธานศัพท์

บรรณานุกรม

๕๓

๕๔

๕๕

๕๖

๕๗

๖๑

๗๐

๗๒

๗๔

๗๕

๗๖

๗๗

๘๑

๘๑

๘๒

๘๔

๘๖

๘๘

๙๐

๙๒

๙๓

๙๔

๑๐๐

๑๐๐

๑๐๑

๑๐๓

๑๐๔

๑๐๕

๑๐๖

๑๐๘

๑๐๙

๑๑๐

๑๑๑

๑๑๒

ของขวัญจากจันทร์เจ้า

ของขวัญจากจันทร์เจ้า

“พ่อคะ วันนี้ดวงจันทร์สวยจังเลยนะคะ” พลอย วิ่งเข้ามากอดพ่อซึ่งนั่งอยู่ที่เก้าอี้ชานหน้าบ้าน

“จะลูก ก็วันนี้เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำนี่จ๊ะ ดวงจันทร์ก็จะเต็มดวงอย่างนี้ ยิ่งถ้าเป็นดวงจันทร์ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ด้วยนะ เราจะมองเห็นดวงจันทร์เต็มดวงที่สวยงาม พลอยรู้ไหมลูกว่าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นวันอะไร” พ่อถามพร้อมโอบไหล่พลอย

พลอยทำท่าคิดอยู่สักครู่หนึ่ง แต่ก็ยังตอบไม่ได้ พ่อจึงพูดต่อไปว่า “วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นั้น พวกเราจะมีพิธีขอขมาพระแม่คงคา” พ่อยังพูดไม่ทันจบ พลอยร้องทันทีว่า “อ้อ วันลอยกระทงค่ะพ่อ”

“ใช่แล้วลูก ในวันนั้นถ้าท้องฟ้าโปร่ง อากาศแจ่มใส ไม่มีก้อนเมฆมาบัง ดวงจันทร์และท้องฟ้าจะสวยงาม ในบางครั้งอาจจะเห็นดวงจันทร์ทรงกลมด้วยนะ”

“ดวงจันทร์ทรงกลมเป็นอย่างไรคะพ่อ” พลอยถามด้วยความอยากรู้

“ดวงจันทร์ทรงกลมเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ถ้าเรามองไปที่ดวงจันทร์ ก็จะมองเห็นเป็นวงกลมๆ คล้ายวงแหวนหลายๆ วง ล้อมรอบดวงจันทร์ สวยมากเลยลูก” พ่ออธิบาย

“พ่อคะ พลอยเคยอ่านหนังสือที่โรงเรียนเกี่ยวกับบทร้องเล่นเรื่องจันทร์เจ้า เราขอของจากดวงจันทร์ได้ด้วยหรือคะ” พลอยถาม พ่อหัวเราะและพูดว่า “พลอยจำได้ไหมว่าบทร้องเล่นที่พลอยอ่านนะ เขาเขียนว่าอย่างไรบ้าง”

“จำได้ค่ะ เพราะคุณครูให้ท่องจำด้วย พลอยจะท่องให้ฟังนะคะ

จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้าขอข้าวขอแกง
ขอแหวนทองแดงผูกมือน้องข้า
ขอช้างขอม้าให้น้องข้าขี่
ขอเก้าอี้ให้น้องข้านั่ง
ขอเตียงตั้งให้น้องข้านอน
ขอละครให้น้องข้าดู
ขอยายชูเลี้ยงน้องข้าเถิด
ขอยายเกิดเลี้ยงตัวข้าเอง”

“ทำอะไรรักกันอยู่จ๊ะ” แม่เดินมา

“กำลังคุยเรื่องดวงจันทร์อยู่จ๊ะ ลูกเขามีเรื่องสงสัย พลอยถามแม่ต่อได้เลย เพราะแม่เขาร้องให้พลอยฟังตั้งแต่เด็กแล้ว”

“อ้อ! บทจันทร์เจ้านะหรือ เป็นบทร้องเล่นที่มีมาตั้งแต่โบราณ แต่บางคนก็จะใช้กล่อมลูกหลานให้เพลินๆ ด้วย แต่ความจริงแล้ว เราไม่สามารถขออะไรจากดวงจันทร์ได้จริงหรอกลูก เพราะดวงจันทร์ก็เป็นเพียงดาวดวงหนึ่งซึ่งมนุษย์อวกาศได้ไปเหยียบพื้นผิวบนดวงจันทร์มาแล้ว ลูกก็ได้เรียนที่โรงเรียน

แล้วไซ้ใหม่ แต่ถึงแม้จะมีคนไปพิสูจน์พื้นผิวของดวงจันทร์แล้วก็ตาม คนไทยเราก็ก็น่าจะมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับภาพในดวงจันทร์อีกมากมาย ลูกลองมองดูดวงจันทร์สิ ลูกมองเห็นภาพในดวงจันทร์เป็นรูปอะไร” พลอยมองดวงจันทร์อยู่สักครู่แล้วตอบ “หนูเห็นเป็นรูปแมวนอนค่ะ” “ก็แล้วแต่ใครจะนึกภาพเป็นอะไร เพราะหลายคนก็มองเป็นรูปต่างๆ นานาเป็นเรื่องเป็นราวเกิดขึ้นมาก เดี่ยวแม่จะเล่าให้ฟัง” แล้วแม่ก็เริ่มเล่าเรื่อง

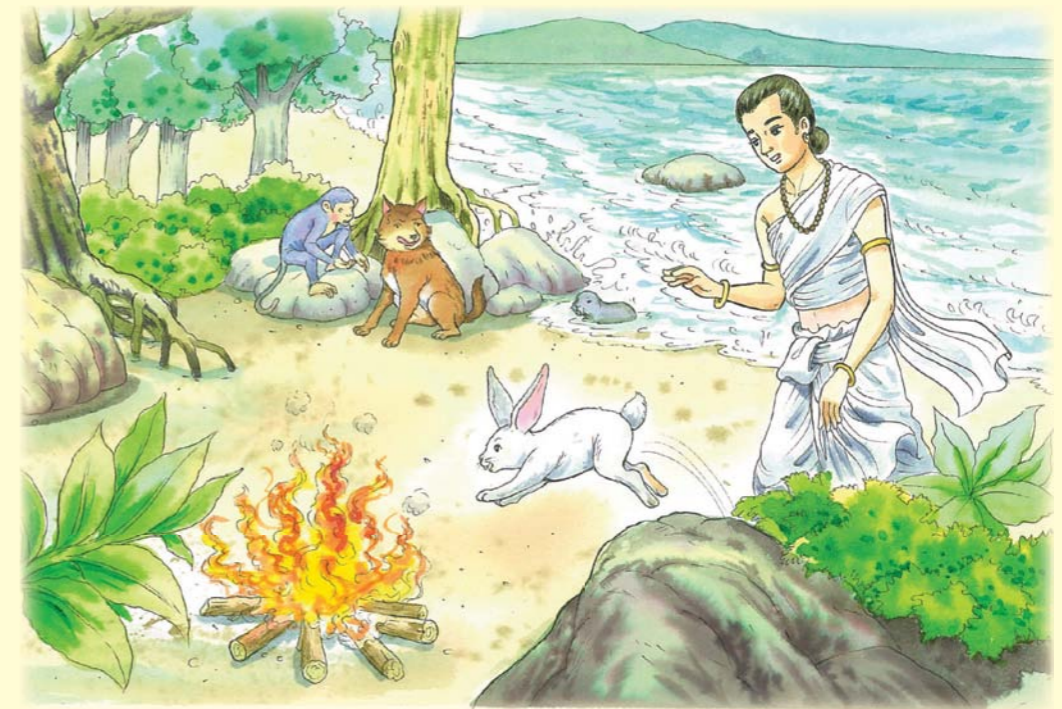
“ในสมัยแม่ยังเด็กๆ ได้ดูดวงจันทร์กับคุณยาย คุณยายก็เล่าเรื่องเกี่ยวกับดวงจันทร์ว่า บนดวงจันทร์มีตากับยาย ๒ คนกำลังตำข้าวเปลือกกับครกใบใหญ่ๆ แต่แม่มองอย่างไรก็ไม่เห็นตากับยายเลย บางคนก็เห็นเป็นรูปกระต่าย ๑ ตัวนั่งอยู่บนดวงจันทร์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่มีทั้งสองอย่าง ภาพที่เราเห็นบนดวงจันทร์ เกิดจากอุกกาบาตวิ่งชนพื้นผิวของดวงจันทร์จนทำให้เกิดหลุมขนาดใหญ่มากมาย แต่คนที่มองก็จะใช้ประสบการณ์หรือสิ่งที่ตนเองเคยเห็น วาดภาพความคิดขึ้นมาเองที่เรียกว่าจินตนาการนั่นเอง เหมือนที่เรามองก้อนเมฆซึ่งเกิดจากการรวมตัวของละอองไอน้ำเป็นรูปร่างต่างๆ ถึงเวลาเข้านอนแล้วละลูก” แม่พูด

เช้าวันรุ่งขึ้นเมื่อพลอยไปโรงเรียน คุณครูได้ทบทวนบทเรียนเรื่องบทร้องเล่น พลอยจึงเล่าเรื่องที่คุณแม่เล่าให้คุณครูและเพื่อนๆ ฟัง เพื่อนๆ ฟังพลอยอย่างตั้งใจ บางคนก็ยกมือแสดงความคิดเห็นว่าปู่ย่า ตายาย หรือพ่อแม่ของตน ก็เคยร้องให้ฟังเช่นเดียวกัน การเรียนวันนั้นสนุกสนานและทุกคนมีความสุขมากๆ

“เก่งมากทุกคนเลยคะ วันนี้ทุกคนตั้งใจเรียนดีมากครูก็จะเล่านิทานเกี่ยวกับกระต่ายให้ฟัง ๑ เรื่อง ชื่อเรื่องว่ากระต่ายบนดวงจันทร์” นักเรียนปรบมือเสียงดัง ครูจินตนาการจึงเริ่มเล่า

“ครั้งหนึ่งมีกระต่าย ลิง นาก และสุนัขจิ้งจอก สาบานร่วมกันว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ตลอดชีวิต และบำเพ็ญตนเป็นฤๅษีอยู่ในป่า ต่อมาพระอินทร์อยากทดสอบในศรัทธาของสัตว์ทั้งสี่ จึงปลอมตัวเป็นพราหมณ์เที่ยวขอรับบริจาคทานโดยไปขอจากลิงเป็นตัวแรก ลิงมอบมะม่วงให้ จากนั้นพราหมณ์ก็ไปขอจากนาก นากมอบปลาซึ่งมาตายเกยตื้นอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ส่วนสุนัขจิ้งจอกก็ให้นมหม้อหนึ่ง และผลไม้แห้ง

เมื่อพราหมณ์เข้าไปขอรับบริจาคทานจากกระต่าย กระต่ายพูดกับพราหมณ์ว่า “ข้ากินแต่หญ้าเป็นอาหาร หญ้าก็ไม่มีประโยชน์ใดๆ กับท่านเลย” พราหมณ์จึงเอ่ยขึ้นว่า “ถ้ากระต่ายบำเพ็ญพรตเป็นฤๅษีที่แท้จริงแล้ว ขอให้สละชีวิตของตนเพื่อเป็นอาหารแก่พราหมณ์” กระต่ายตอบตกลงทันที และทำตามที่พราหมณ์ขอร้องว่าให้กระโดดเข้ากองไฟ พราหมณ์ก็จะได้ไม่ต้องลงมือฆ่าและปรุงกระต่ายเป็นอาหาร กระต่ายปีนขึ้นไปยืนบนก้อนหินและกระโดดเข้ากองไฟ ในขณะที่ร่าง

กระต่ายกำลังตกสู่เปลวไฟนั้น พราหมณ์ได้คว้าตัวกระต่ายไว้ แล้วเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงว่าเป็นใคร พระอินทร์จึงนำกระต่ายไปไว้บนดวงจันทร์เพื่อให้สิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลกได้เห็นกระต่าย และรู้ว่ากระต่ายคือตัวอย่างแห่งการเสียสละตนอันยิ่งใหญ่ เราจึงได้เห็นเหมือนมีภาพกระต่ายอยู่บนดวงจันทร์” ครูจินตนาเห็นนักเรียนฟังอย่างตั้งใจจึงถามว่า

“นักเรียนคะ นิทานจบแล้วคะ นักเรียนชอบสัตว์ตัวไหนในนิทานเรื่องนี้ แล้วบอกด้วยนะคะว่าชอบเพราะอะไร”

นักเรียนต่างยกมือตอบและบอกเหตุผลที่ชอบ

ครูจินตนาชื่นชมนักเรียนและอธิบายต่อว่า

“ความจริงแล้วตำนานเรื่อง กระต่ายบนดวงจันทร์นั้นมีหลายชาติที่เล่าสืบต่อกันมา แต่ละสำนวนอาจคล้ายหรือต่างกันไปบ้าง วันนี้เป็นเวลาข้างขึ้นพอดี นักเรียนลองกลับไปดูดวงจันทร์นะว่าเป็นรูปอะไร วันพรุ่งนี้เรามาเล่าสู่กันฟังนะคะ”

คำใหม่ในบทเรียน

ขมา	ทบทวน	ประสบการณ์	พิสูจน์
คงคา	ทรงกลด	ปรากฏการณ์	ฤๅษี
จินตนาการ	นาก	เปลว	ศรัทธา
ชานบ้าน	บริจาค	พรต	สาบาน
ตำนาน	โบราณ	พราหมณ์	อุกกาบาต

อ่านคำยาก

ขมา	อ่านว่า	ชะ - มา
จินตนาการ	อ่านว่า	จิน - ตะ - นา - กาน
ธรรมชาติ	อ่านว่า	ท่า - มะ - ชาต
บริจาค	อ่านว่า	บอ - ริ - จาก
โบราณ	อ่านว่า	โบ - ราน
ปรากฏการณ์	อ่านว่า	ปรา - กต - ตะ - กาน
ฤๅษี	อ่านว่า	รือ - สี
อุกกาบาต	อ่านว่า	อุก - กา - บาต

สาระที่ ๑ การอ่าน

มารยาทในการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะสำคัญอีกทักษะหนึ่ง เพราะทำให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างไกล ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงหรือเหตุการณ์ในปัจจุบัน นอกจากการอ่านหนังสือ แล้วปัจจุบันยังมีสื่อสิ่งพิมพ์อีกมากมายที่ต้องใช้การอ่าน เช่น วารสาร แผ่นพับ ป้ายโฆษณา ฉลากยา อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นทักษะที่ต้องฝึกเป็นประจำจนเป็นนิสัย ผู้อ่านที่ดีต้องมีมารยาทในการอ่านควบคู่ไปด้วย ดังนี้

๑. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๒. ไม่เล่นหรือแกล้งกันในขณะที่อ่าน
๓. ไม่ทำลายหนังสือ
๔. ไม่ควรแย่งหนังสืออ่านหรือชะโงกหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่าน
๕. เมื่อเลิกอ่านแล้วควรเก็บหนังสือไว้ที่เดิม
๖. ไม่ขีดเขียน ฉีก หรือทำลายหนังสือทั้งของตนเอง ของผู้อื่น และส่วนรวม

หลักการอ่านออกเสียง

๑. อ่านออกเสียงคำให้ถูกต้องชัดเจน
๒. อ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ให้ถูกต้องชัดเจน
๓. อ่านด้วยอัตราเร็วพอดี โดยให้ผู้ฟังได้ยินอย่างทั่วถึง
๔. แบ่งวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้อง โดยคำนึงถึงช่วงระยะเวลาหายใจ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรองอ่านได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. การอ่านออกเสียงปกติ เป็นการอ่านออกเสียงปกติธรรมดา เหมือนการอ่านข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ ในการอ่านนั้นต้องออกเสียงให้ชัดเจน รวมทั้งเว้นจังหวะวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้องตามแบบแผนคำประพันธ์นั้นๆ

๒. การอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองเอื้อนเสียง สูงต่ำตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด ซึ่งจะทำให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น มีหลักการอ่าน ดังนี้

- ๒.๑ แบ่งวรรคให้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์
- ๒.๒ อ่านออกเสียงแบบธรรมดาให้คล่อง
- ๒.๓ อ่านคำควบกล้ำให้ชัดเจนถูกต้อง
- ๒.๔ อ่านให้ถูกจังหวะ และทำนองของคำประพันธ์แต่ละประเภท
- ๒.๕ ควรอ่านใส่อารมณ์ตามเนื้อหาคำประพันธ์นั้นๆ และทอดเสียงซ้ำๆ

ในตอนจบ

วิธีการอ่านทำนองเสนาะให้ไพเราะน่าฟัง

๑. อ่านออกเสียงหรืออ่านในใจบทร้อยกรองแบบธรรมดาให้คล่องก่อน
- ๒-๓ เทียบ โดยอ่านให้ถูกต้องตามจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองแต่ละชนิด
๒. ฝึกอ่านตามแถบบันทึกเสียง
๓. ฝึกอ่านกับครูหรือผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน
๔. ฝึกอ่านบ่อยๆ

ตัวอย่าง การแบ่งวรรคตอนการอ่านร้อยกรอง

กลอนสี่

ร่วมแรง / ร่วมใจ	จักได้ / สมหมาย
ปัญหา / มากมาย	แพ้ว่าย / สามัคคี
เช่นปลวก / มดผึ้ง	น่าทิ้ง / หนอนี้
รังน้อย / เพิ่มทวี	มีสุข / จริงเอย

รุ่งนภา ชาวเรือง

พระจันทร์ / ทรงกลมด	งามงด / สดใส
เหลืองอ่อน / อำไพ	ในคืน / วันเพ็ญ
ดวงจันทร์ / กลมโต	โอ้โฮ / ได้เห็น
อยากให้ / จันทร์เด่น	เช่นนี้ / ตลอดไป

รุ่งนภา ชาวเรือง

กาพย์ยานี ๑๑

ฟังใด / ได้รู้เรื่อง	ก็ปราดเปรื่อง / ปรีชาชาญ
เปรียบลิ้น / ชินน้ำตาล	ซุรสหวาน / ซาบซ่านใจ
ฟังใด / ไม่รู้ความ	วิชาทราวม / จะงามไหน
เปรียบจวก / ตักใดใด	ไปรู้รส / หมดทั้งมวล

ชิต บุรทัต

สาระที่ ๒ การเขียน

การเขียน เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งโดยใช้ตัวอักษร เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ หรือความในใจของเราให้ผู้อื่นทราบ ดังนั้นผู้เขียนก็ควรที่จะต้องเข้าใจและมีมารยาทในการเขียนโดยเฉพาะการเขียนที่เป็นทางการ ดังนี้

๑. เขียนด้วยภาษาหรือถ้อยคำที่สุภาพ
๒. เขียนให้สะอาด อ่านง่าย ไม่มีรอยขีด ขำ
๓. เขียนตัวสะกดการันต์ให้ถูกต้อง
๔. ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มารยาทในการฟังและการดู

การฟัง เป็นทักษะที่สำคัญประการหนึ่งในการแสวงหาความรู้ ทำให้มีความรู้กว้างขวางทันเหตุการณ์ ในการฟังร่วมกับผู้อื่นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ฟังจะต้องมีมารยาทในการฟัง ดังนี้

๑. ตั้งใจฟังตลอดเวลา ตามองผู้พูด
๒. ไม่พูดคุยเสียงดังรบกวนผู้อื่น
๓. ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่มีผู้พูด
๔. ชักถามเมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม

การดู เป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวันอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะดูสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารสนเทศ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ความบันเทิงหรือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้การดูยังให้ประโยชน์ในเรื่องฝึกให้เราเป็นคนช่างสังเกต ฝึกให้เลือกดูสิ่งที่มีประโยชน์ และสามารถนำสิ่งที่ดูไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การดูละคร ภาพยนตร์ คอนเสิร์ต หรือการแสดงต่างๆ ก็ต้องมีมารยาทในการดูและไม่สร้างความรำคาญให้ผู้อื่น ดังนี้

๑. ควรไปถึงงานก่อนเวลาการแสดง
๒. ไม่พูดคุย วิจารณ์สิ่งที่กำลังดู
๓. ไม่รับประทานอาหารในขณะที่ดู
๔. ปิดเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด
๕. ไม่แสดงกิริยาที่ไม่สมควร เช่น โห่ร้อง กระที่บเท้า หรือเป่าปาก
๖. เมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมีต้องลุกขึ้นยืนแสดงความเคารพ

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

การใช้พจนานุกรม

พจนานุกรม คือ หนังสือที่รวบรวมคำตามลำดับตัวอักษร เป็นหนังสือที่ใช้สำหรับค้นคว้าหาความหมายของคำ ช่วยให้อ่านคำ และเขียนคำได้อย่างถูกต้อง พจนานุกรมที่ใช้อ้างอิงเป็นมาตรฐานเดียวกันในปัจจุบันคือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

การเรียงลำดับคำในพจนานุกรม

๑. คำในพจนานุกรมเรียงลำดับตามพยัญชนะ ตั้งแต่ ก - ฮ ดังนี้

ก	ข	ช	ค	ต	ฅ
ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ
ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ
ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ
น	บ	ป	ผ	ฝ	พ
ฟ	ภ	ม	ย	ร	ล
ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ
อ	ฮ				

คำที่ขึ้นต้นด้วย ถ ฏ ตามหลังตัว ร

คำที่ขึ้นต้นด้วย ภ ภา ตามหลังตัว ล

สวาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

ทุกคนรู้หน้าที่

เด็กของชาติ	หากขาด	ผู้ใหญ่ปั้น
อนาคต	นับวัน	จะปีป่น
จะเติบโต	เพียงเห็น	เป็นรูปคน
ส่วนจิตใจ	จะมีตม่น	ไม่เป็นการ
อันพ่อแม่	ครุบา	อาจารย์ทั่ว
รวมผู้ใหญ่	ต้องเป็นรั้ว	อยู่รอบด้าน
คอยทะล่อม	มิให้	ไปทางพาล
จนจบกาล	รู้ดีชั่ว	ด้วยตัวเอง
หน้าที่บ้าน	กับโรงเรียน	เวียนเหมือนจักร
หมุนไม่พัก	รักษาวง	ไว้ตรงเผง
ช่วยกันขัด	ช่วยกันเกลา	ให้เข้าเพลง
เสมือนเร่ง	ดีเหล็ก	กำลังร้อน
จะเอารูป	อย่างไร	ได้ทั้งนั้น
หากขยัน	ไม่ย่อท้อ	ระย่อหย่อน
เด็กจะต้อง	ดีแท้	อย่างแน่นอน
เป็นทุนรอน	สืบไป	ไม่ขาดมือ

กระทรวงศึกษาธิการ : นิตานร้อยบรรทัดเล่ม ๖

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. ให้นำชื่อเพื่อนทั้งหมดในห้อง เรียงลำดับตามพจนานุกรม รวบรวมเก็บลงสมุดไว้ศึกษาในห้องเรียน
2. วาดภาพสัตว์ที่กล่าวถึงในเรื่องของขวัญจากจันทร์เจ้า บอกถึงที่อยู่และอาหารของสัตว์ที่วาด เก็บไว้ศึกษาในห้องเรียน
3. ให้นักเรียนสังเกตดวงจันทร์ในเวลากลางคืนแล้วนำมาเล่าให้ฟังในห้องเรียน
4. แบ่งกลุ่มร้องบทร้องเล่นอื่นๆ ตามที่เคยได้ยินได้ฟังให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง
5. อ่านบทร้องเล่นจันทร์เจ้า เป็นทำนองเสนาะ
6. อ่านบทร้อยกรอง ทุกคนรู้หน้าที่ เป็นทำนองเสนาะ

